

Г. В. Дугінець
Н. С. Колодко

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ ТРУДОВІ ПОТОКИ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ КРАЇН В УМОВАХ ГЕОЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

У статті досліджено транснаціональні трудові потоки як ключовий чинник економічного відновлення країн в умовах геоекономічних трансформацій. Підкреслено, що сучасна міжнародна мобільність робочої сили формується на перетині глобальних тенденцій ринку праці, демографічних зрушень, цифровізації та наслідків зовнішніх шоків, зокрема воєн і криз безпеки, що зумовлює зростання її впливу на макроекономічну динаміку. Наголошено, що транснаціональні трудові потоки проявляються у двох взаємодоповнюючих вимірах – як міграційні переміщення між країнами, що забезпечують перерозподіл робочої сили у глобальному масштабі, та як канали циркуляції навичок, інновацій і фінансових ресурсів, пов'язані з інтеграцією національних економік у міжнародні виробничі та сервісні мережі. Показано, що багатовекторність економічних ефектів трудової мобільності – від грошових переказів і стабілізації ринків праці до розвитку людського капіталу та інституційних мереж – визначає її роль як одного з провідних механізмів підвищення економічної стійкості держав. Зроблено висновок, що в умовах повоєнного відновлення особливого значення набуває оптимізація впливу транснаціональних трудових потоків на національний розвиток, що вимагає переорієнтації політики у напрямі активного управління мобільністю, стимулювання повернення фахівців та залучення потенціалу діаспори до процесів відновлення економіки.

Ключові слова: транснаціоналізація, транснаціональні переміщення робочої сили, трудоресурсні потоки; міжнародна трудова мобільність; міжнародна міграція, трудова міграція, економічне відновлення; міграційна політика; людський капітал; глобальний ринок праці; геополітичні ризики; переміщення робочої сили; інтеграція мігрантів; стратегії відновлення; стійкість ринку праці; трудові ресурси; демографічні виклики; економічна безпека; міжнародне співробітництво.

DOI 10.34079/2518-1394-2025-15-29-111-120

Постановка проблеми. У сучасних умовах геоекономічних трансформацій транснаціональні трудові потоки перетворилися на один із ключових факторів економічного відновлення країн, що зазнають воєнних, політичних та структурних шоків. За даними Світового банку, у 2023 році глобальний масштаб міжнародної трудової міграції сягнув 184 млн осіб, з яких 37 млн – трудові мігранти, що безпосередньо формують пропозицію робочої сили в приймаючих країнах (World Bank, 2024a). При цьому важливим стабілізуючим компонентом транснаціональної мобільності є грошові перекази. У 2023 році їх обсяг досягнув 860 млрд дол. США, що більш ніж утричі перевищує всі глобальні потоки офіційної допомоги розвитку. Для низки країн частка переказів у ВВП є критично значущою: Тонга – 45–47 % ВВП, Таджикистан – 38–39 % ВВП, Непал – 27 % ВВП (World Bank Data, 2024). Слід зазначити, що, питання міграції є особливо важливими і для України, яка має вагому частку переказів у ВВП (9–11 %). Так, за оцінками ІЛО, після початку повномасштабної війни кількість українців, які набули статусу тимчасового захисту в ЄС, досягла 5,8 млн осіб, що суттєво вплинуло на національний ринок праці (International Labour Organization, 2024). Водночас саме ці переміщення забезпечили рекордні обсяги

приватних грошових переказів: 14,6 млрд дол. США у 2022 році та 13 млрд дол. у 2023 році, що стало критичним джерелом валютної стабільності та підтримки споживчого попиту (Національний банк України, 2024).

У перспективі післявоєнної відбудови транснаціональні трудові потоки відіграватимуть ще важливішу роль. Дослідження OECD доводять, що повернення хоча б 20–25 % висококваліфікованих мігрантів здатне прискорити економічне зростання на 0,7–1,1 % ВВП у середньостроковій перспективі, оскільки ці групи привозять із собою не лише капітал, але й сучасні навички та управлінські практики (OECD, 2023). Отже, у центрі наукової проблеми перебуває суперечність між короткостроковими втратами трудового потенціалу, спричиненими масовими переміщеннями населення, та довгостроковими можливостями, пов'язаними з використанням транснаціональних трудових потоків як драйвера економічної відбудови, відновлення ринку праці, підвищення продуктивності та модернізації національних економічних систем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі проблематика транснаціональних трудових потоків розглядається крізь призму глобальної мобільності, економічного впливу міжнародної міграції, ролі мігрантів у відновленні економік після криз, а також взаємозв'язку між людським капіталом та стійкістю економічних систем. Фундаментальні підходи до глобальної мобільності розроблені De Haas, Hein, Stephen Castles, and Mark J. Miller, авторами концепції *The Age of Migration* (De Haas, Miller et al 2019), які доводять, що міжнародні трудові переміщення є невід'ємною частиною структурних змін глобальної економіки. Ці ідеї знаходять емпіричне підтвердження у щорічному *World Migration Report* Міжнародної організації з міграції (International Labour Organization, 2024), де аналізуються тенденції глобального перерозподілу робочої сили. В свою чергу аналітичні огляди підтверджують, що повернення висококваліфікованих мігрантів генерує ефект «circulation of talents», прискорюючи модернізацію економік (OECD/ILO, 2018).

У вітчизняному академічному середовищі Значний внесок у дослідження людиноцентричної парадигми глобального економічного розвитку здійснили Д. Лук'яненко, А. Поручник та А. Колот, які обґрунтували фундаментальні засади трансформації моделей економічного зростання під впливом змін у структурі людських ресурсів (Лук'яненко та Поручник, ред. 2011). В свою чергу С. Калініна та інші детально досліджують трудові ресурсні детермінанти міжнародних міграційних переміщень та питання формування ефективної міграційної політики країн (Калініна, Михайлишин, Коровчук та Савченко, 2021). Ю. Коровчук із співавторами аналізує чинники сталості корпоративних стратегій управління людськими ресурсами в умовах динамічних змін глобального ринку праці (Калініна, Хоружий, Лелюк та Коровчук, 2018).

Узагальнюючи науковий доробок, слід відзначити, що як міжнародні, так і українські дослідження одноставно підкреслюють багатовимірний характер впливу транснаціональних трудових потоків на економічний розвиток. З одного боку, міграція тимчасово зменшує пропозицію робочої сили в країнах походження, з іншого - забезпечує значний приплив фінансових ресурсів, людського капіталу, інституційних практик та інновацій. Сукупність сучасних наукових підходів дозволяє стверджувати, що міжнародна трудова мобільність є одним із ключових чинників економічного відновлення, модернізації ринку праці та підвищення стійкості національних економік в умовах глибоких геоекономічних трансформацій.

Метою статті є ідентифікація транснаціональних трудових потоків як чинника економічного відновлення країн в умовах геоекономічних трансформацій, в тому числі на прикладі поточної ситуації в Україні.

Виклад основного матеріалу. На початку XXI століття транснаціональні трудові потоки набули якісно нового масштабу та структури, що відображає глибокі глобальні трансформації ринку праці, демографії та економічного розвитку. За даними Міжнародної організації з міграції, у 2024 році кількість міжнародних мігрантів у світі сягнула 281 млн осіб, що майже вдвічі більше, ніж у 2000 році, коли їх було 173 млн (International Labour Organization, 2024). Статистика Департаменту з економічних та соціальних питань ООН підтверджує довгострокове зростання мобільності: частка міжнародних мігрантів у світовому населенні зросла з 2,8 % у 2000 році до 3,6 % у 2023 році, що свідчить про стійке закріплення міграції як базової характеристики глобалізованої економіки (UN, 2024).

Одним із найважливіших чинників розширення трудової мобільності стала зміна структури країн-реципієнтів. За даними OECD, частка трудових мігрантів у загальній зайнятості у країнах ОЕСР перевищує 20 %, а в окремих секторах - будівництві, догляді, ІТ, аграрному секторі – досягає 30–45 % (OECD, 2023). Причому географія потоків зазнала суттєвих зрушень. Європейський Союз у 2020-х роках став найбільшим реципієнтом трудових мігрантів, причому кількість виданих дозволів на роботу та тимчасовий захист для громадян країн за межами ЄС зросла до 3,7 млн осіб у 2022 році (World Bank, 2024a).

Паралельно зростає обсяг міжнародних грошових переказів, які є одним із ключових економічних наслідків трудової міграції. У 2023 році глобальний обсяг приватних переказів сягнув 860 млрд дол. США, з яких 669 млрд дол. США припали на країни з низьким і середнім рівнем доходів (World Bank, 2024a).

На структурні зміни останніх років також вплинула цифровізація ринку праці. Поширення дистанційної зайнятості, розвиток платформеної економіки та нові технологічні формати мобільності (зокрема digital migration) дозволяють фахівцям працювати у транскордонних форматах без фізичної релокації. Світовий економічний форум зазначає, що до 2030 року понад 90 млн робочих місць буде створено у секторах, де можлива віртуальна мобільність (WEF, 2023).

Важливою тенденцією є також зростання міграції, пов'язаної із конфліктами та змінами безпеки. За даними Світового банку, з 2010 року кількість людей, змушених залишити домівки через конфлікти, зросла більш ніж удвічі - з 41 млн до 117 млн у 2023 році, що формує нові змішані потоки, де трудова міграція переплітається з вимушеною (World Bank Data, 2024).

Таким чином, глобальні тенденції XXI століття характеризуються:

- 1) стійким зростанням масштабів трудової мобільності;
- 2) зміною географії потоків та появою нових центрів трудового тяжіння;
- 3) посиленням економічного значення міграції через зростання грошових переказів;
- 4) цифровізацією зайнятості й формуванням віртуальних міграційних каналів;
- 5) інтеграцією трудової та вимушеної міграції у змішаних потоках, спричинених глобальними конфліктами. Сукупність цих факторів підтверджує, що транснаціональні трудові потоки стали системоутворюючим елементом сучасної світової економіки.

Що стосується економічних ефектів транснаціональних трудових потоків, то як можна побачити у таблиці 1, вони мають багатокomпонентний характер та проявляються через низку взаємопов'язаних механізмів. Передусім, фінансовий вплив міграції проявляється у зростанні обсягів грошових переказів, які вже понад десятиліття перевищують сукупні обсяги прямих іноземних інвестицій та офіційної допомоги розвитку для низки країн із середнім і низьким рівнем доходів. Це створює додаткову валютну ліквідність, підтримує внутрішнє споживання та знижує макроекономічну вразливість економік-донорів.

Таблиця 1

Основні економічні ефекти транснаціональних трудових потоків у XXI столітті

Група ефектів	Зміст та механізм впливу	Приклади кількісних показників
1. Фінансові ефекти (грошові перекази)	Перекази мігрантів підтримують споживання домогосподарств, валютну стабільність, платіжний баланс та інвестиції в людський капітал (освіта, здоров'я, житло).	- Глобальні грошові перекази у 2023 р. оцінюються в ≈ 860 млрд дол. США. - Офіційно зафіксовані перекази до країн із низьким і середнім рівнем доходів (LMICs) у 2023 р. – ≈ 669 млрд дол. США.
2. Ефекти для ринку праці країн-реципієнтів	Мігранти компенсують дефіцит робочої сили, особливо в секторах із браком кадрів (догляд, будівництво, с/г, окремі високотехнологічні сегменти), підтримують зайнятість та економічне зростання.	- У більшості країн ОЕСР частка осіб іноземного походження в населенні й зайнятості стійко зростає з 2010-х років, а в окремих економіках (Німеччина, Австрія, Швеція) частка народжених за кордоном перевищує 19–22% населення. - Мігранти часто забезпечують основну частку приросту зайнятості в старіючих економіках ЄС.
3. Ефекти для країн походження (людський капітал і продуктивність)	Міграція генерує фінансові ресурси (перекази) та повернення частини мігрантів із новими навичками, мовною та управлінською компетентністю; це підвищує продуктивність і сприяє структурній модернізації.	- За оцінками Світового банку й UN, міжнародні мігранти у 2020–2024 рр. становили близько 3,6–3,7% населення світу (≈ 281–304 млн осіб), проте формують диспропорційно більшу частку глобального ВВП – понад 9%. - Для багатьох країн LMICs перекази перевищують за обсягом ПП та офіційну допомогу розвитку, стаючи головним каналом зовнішнього фінансування.
4. Інноваційні та технологічні ефекти	Мобільність висококваліфікованих фахівців, участь мігрантів у кластерах, стартапах та R&D сприяє поширенню технологій, знань та підприємницьких практик між країнами.	Дослідження ОЕСР та WEF показують, що значна частка патентів, високотехнологічних компаній і стартапів у США та ЄС створюється за участю мігрантів або осіб з міграційним бекграундом; у глобальному вимірі це десятки відсотків у провідних технологічних хабах (США, Німеччина, Ізраїль, Канада).
5. Макроекономічні та демографічні ефекти	Міграція пом'якшує наслідки старіння населення, впливає на динаміку ВВП і попиту, формує довгострокові тенденції зростання в приймаючих країнах і зменшує глибину криз у країнах походження.	- Кількість міжнародних мігрантів зросла майже вчетверо з 1960-х до 2024 р.; у 2024 р. їхня частка становить близько 3,7% населення світу. - У багатьох європейських країнах чистий приріст населення практично повністю забезпечується міграцією, тоді як чисельність громадян, народжених у країні, скорочується

Джерело: складено авторами за (World Bank, 2023; OECD, 2023; International Labour Organization, 2024)

Другий блок ефектів пов'язаний із компенсаційною роллю трудової міграції для ринків праці країн-реципієнтів, де мігранти заповнюють структурні вакансії у секторах із хронічним дефіцитом робочої сили. Наявні дані OECD та Eurostat свідчать, що у низці

європейських економік саме мобільність робочої сили забезпечує приріст зайнятості та пом'якшує наслідки демографічного старіння.

Для країн походження міграція має довгострокові ефекти через трансфер навичок, підвищення людського капіталу та модернізацію моделей зайнятості, зокрема у разі повернення частини мігрантів. У поєднанні з фінансовими надходженнями це сприяє підвищенню продуктивності та розвитку підприємницьких ініціатив.

Окремо виділяються інноваційні ефекти, що формуються завдяки мобільності висококваліфікованих спеціалістів, які беруть участь у створенні стартапів, дослідницьких проєктів та технологічних кластерів. Дослідження провідних міжнародних організацій (ОЕСР, WEF) підтверджують, що мігранти відіграють ключову роль у формуванні глобальної інноваційної екосистеми.

Зрештою, міграція істотно впливає на макроекономічні та демографічні траєкторії країн як походження, так і призначення, компенсуючи природне скорочення населення в Європі та забезпечуючи значну частину приросту трудових ресурсів у старіючих економіках. Сукупно це дозволяє розглядати транснаціональні трудові потоки не лише як соціально-економічне явище, а як один із ключових механізмів забезпечення глобальної економічної стійкості у XXI столітті.

Узагальнюючи наведені економічні ефекти, можна стверджувати, що транснаціональні трудові потоки формують багатовекторний вплив на економічну динаміку країн—від стабілізації платіжного балансу та компенсації дефіциту робочої сили до посилення інноваційного потенціалу та пом'якшення демографічних дисбалансів. Однак масштаби та інтенсивність цих ефектів істотно залежать від специфіки національного контексту, структури ринку праці та характеру зовнішніх шоків. Саме тому особливій науковій значущості набуває аналіз українського кейсу, де трудові потоки формуються під впливом безпрецедентних умов повномасштабної війни та мають критично важливе значення для фінансової стійкості, соціального відтворення та потенціалу повоєнної реконструкції. Так у першу чергу варто відзначити надзвичайно активну міграцію населення, що в тому числі вплинуло на ринок праці. Характеризуючи сальдо міграції слід відзначити декілька етапів. У 2021 році різниця між кількістю емігрантів та іммігрантів, хоч і була від'ємною (-1129 осіб), але статистично незначним для країни і свідчив про стан демографічної рівноваги (рис. 1). Після повномасштабного вторгнення РФ в Україну спостерігався катастрофічно різкий відтік населення. У 2022 році сальдо міграції становило -5699445 осіб (World Bank, 2025), що викликано масовою евакуацією громадян у пошуках безпеки. Наразі ситуацію можна оцінити як значний демографічний виклик через ризик неповернення мільйонів біженців. Тобто існує ризик «зворотного відбору» людського капіталу, що має далекосяжні соціальні наслідки та кардинально змінює парадигму соціальної політики та економічної відбудови. Виклик полягає не лише у відновленні зруйнованої інфраструктури на Сході та Півдні, але й у терміновому розширенні соціальної інфраструктури в умовно безпечних областях, які стануть новими центрами тяжіння для населення, що створює значний тиск на місцеві громади та бюджети.

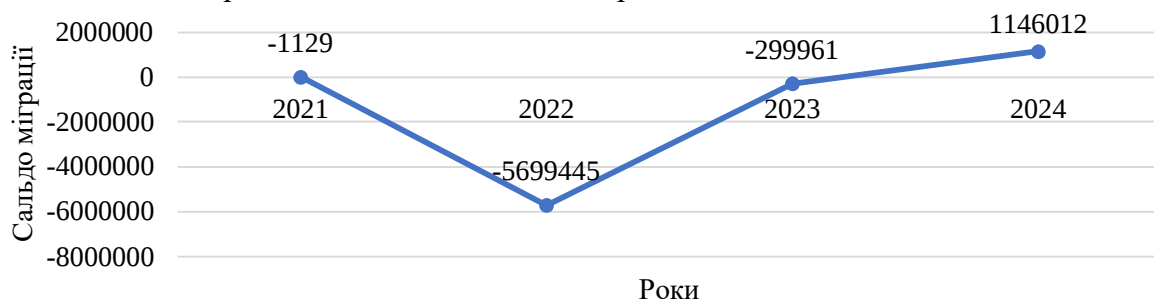

Рисунок 1. Сальдо міграції в Україні у 2021–2024 рр., осіб

Джерело: побудовано авторами на основі (World Bank, 2025)

Таким чином, аналіз соціальних наслідків показує, що макроекономічні та структурні зміни, спричинені війною, призвели до глибоких, стійких демографічних та суспільних зсувів. Основні соціальні наслідки виходять далеко за межі прямої гуманітарної кризи та формують нову структурну реальність для України. Отже, економічне відновлення у майбутньому прямо залежить від вирішення глибоких соціальних дисбалансів – якісного дефіциту кадрів, нерівномірного регіонального навантаження та збереження високої вразливості населення.

Але також слід зазначити що саме транснаціональні трудові потоки можуть стати одним із ключових механізмів економічної підтримки України у період повномасштабної війни та будуть формувати підґрунтя для її післявоєнного відновлення. Масштаб мобільності українців, що почав зростати після 2014 року й різко посилюється у 2022 році, створив декілька взаємопов'язаних каналів впливу: фінансовий, ринково-трудоий, інституційний, інноваційно-технологічний та демографічний.

Перший канал – фінансовий, який проявляється через грошові перекази та підтримку внутрішнього споживання. У 2022 році, попри воєнний шок, обсяг приватних переказів в Україну становив 14,6 млрд дол. США, а у 2023 – 13 млрд дол. США, що дорівнює близько 10 % ВВП та стало критичним джерелом валютної стабільності, покриваючи значну частину дефіциту поточного рахунку платіжного балансу.

Другий канал – ринково-трудоий, який пов'язаний зі зміною структури зайнятості внаслідок релокації населення. Саме мобільність українців дозволила пом'якшити тиск на внутрішній ринок праці, зберегти доходи домогосподарств та уникнути різкого зростання безробіття. Водночас українські працівники компенсують дефіцит кадрів у країнах ЄС, особливо в будівництві, логістиці та сфері догляду, що створює можливості для подальшої легальної зайнятості та підвищення кваліфікацій.

Третій канал – інституційний, який формується завдяки діяльності українських діаспор, громадських організацій та професійних об'єднань. Українська діаспора у світі налічує понад 6 млн осіб, включаючи як нову хвилю мігрантів, так і усталені громади. Вони слугують каналами комунікації для залучення інвестицій, партнерств, експертних знань, освітніх програм та проектної підтримки з боку європейських та міжнародних інституцій.

Четвертий канал – інноваційно-технологічний, що пов'язаний із поверненням фахівців та циркуляцією навичок. Дистанційна робота та цифровізація після 2020 року дозволили значній частині українських ІТ-фахівців, інженерів, медиків і дослідників продовжувати професійну діяльність за кордоном і паралельно брати участь у розвитку українських компаній. Саме ІТ-сектор зберіг понад 96 % довоєнної експортної виручки у 2022–2023 роках, значною мірою завдяки трудовій мобільності та «гібридній» участі працівників у глобальних проєктах.

П'ятий канал – демографічний та людсько-капітальний, який матиме стратегічні наслідки для післявоєнної реконструкції. За даними UNHCR, станом на 2024 рік понад 6,3 млн українців перебувають за кордоном під тимчасовим захистом. Досвід інших країн (Балкани, Грузія, Хорватія) свідчить, що 20–40 % мігрантів повертаються додому протягом 3–10 років після завершення активної фази конфлікту, привозячи з собою нові компетенції, інвестиції, професійні зв'язки та соціальний капітал. Це має ключове значення для реалізації масштабної програми відбудови України, обсяг якої оцінюється Світовим банком у 486–524 млрд дол. США на наступне десятиліття (World Bank, 2024b).

Висновки. Аналіз сучасних міжнародних та українських досліджень переконливо свідчить, що транснаціональні трудові потоки у XXI столітті стали структурним елементом глобальної економіки та одним із ключових чинників стійкості країн у періоди зовнішніх шоків. В свою чергу грошові перекази мігрантів перебувають серед найбільш стабільних та передбачуваних потоків капіталу у світі, суттєво перевищуючи

офіційну допомогу розвитку та часто конкуруючи за впливом із прямими іноземними інвестиціями. Міграційні трансфери виконують функцію глобального макрофінансового стабілізатора, підтримуючи споживання, фінансову стійкість та валютну рівновагу країн походження. Паралельно, можна відзначити зростаючу роль мігрантів у забезпеченні зайнятості та компенсуванні дефіциту робочої сили в старіючих економіках ЄС, де саме трудова мобільність у багатьох випадках визначає динаміку ринку праці та перспективи економічного зростання. У розвинених країнах мігранти формують значну частку приросту зайнятості та забезпечують функціонування критичних секторів економіки.

Між тим трудова міграція, пов'язана з конфліктами, має подвійний ефект: спочатку спричиняє втрати ринку праці, а в довгостроковій перспективі створює канали повернення навичок, інвестицій та соціального капіталу, які стають основою післявоєнної відбудови. Саме український кейс підтверджує ці глобальні закономірності, але у значно більш концентрованій та інтенсивній формі. Масштабна вимушена мобільність українців після 2022 року спричинила різке падіння зайнятості всередині країни, але одночасно забезпечила рекордні обсяги грошових переказів, що стали критично важливими для фінансової стабільності. У підсумку українські трудові потоки формують п'ять ключових каналів впливу – фінансовий, ринково-трудоий, інституційний, інноваційно-технологічний і демографічний. Кожен із них відіграє суттєву роль у забезпеченні соціально-економічної стійкості країни та формуванні потенціалу для післявоєнної реконструкції, обсяг якої оцінюється міжнародними організаціями у понад 486 млрд дол. США. Таким чином, сукупний аналіз наявних досліджень дозволяє зробити науково обґрунтований висновок, що транснаціональні трудові потоки виступають важливим механізмом економічного відновлення та структурної модернізації держав у період глибоких геоекономічних потрясінь. Для України трудова мобільність має як короткострокові ризики, пов'язані з втратою трудового та демографічного потенціалу, так і значні довгострокові можливості – формування фінансової бази відбудови, перенесення навичок і технологій, посилення міжнародних зв'язків та залучення діаспорних ресурсів. Критичним фактором є здатність держави перетворити ці потоки на стратегічний інструмент розвитку, забезпечивши їхнє інтегроване використання у політиках повоєнної реконструкції та модернізації економіки.

Бібліографічний список

- Калініна, С. П., Михайлишин, Л. І., Коровчук, Ю. І. та Савченко, Е. О., 2021. *Трансформація трудоресурсного забезпечення світової економіки: глобалізаційний дискурс*. Вінниця: ТВОРИ.
- Калініна, С. П., Хоружий, Ю. С., Лелюк, О. Ю. та Коровчук, Ю. І., 2018. *Формування корпоративних стратегій управління людськими ресурсами: антикризовий аспект*. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ».
- Лук'яненко, Д. Г. та Поручник, А. М., ред. 2011. *Ресурси та моделі глобального економічного розвитку [Resources and models of global economic development]*. Київ: КНЕУ. [онлайн] Доступно: <<https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/739eee22-5de5-4d0e-aae5c4d6b950c399/content>> [Дата звернення 30 січня 2025].
- Національний банк України, 2024. [онлайн] Доступно: <<https://bank.gov.ua>> [Дата звернення 30 січня 2025].
- De Haas, H., Castles, S. and Miller, M. J., 2019. *The age of migration: International population movements in the modern world*. Bloomsbury Publishing.

- International Labour Organization, 2024. *World Migration Report. 2024* [онлайн] Доступно: <<https://worldmigrationreport.iom.int/>> [Accessed 30 March 2025].
- OECD, 2023. *International Migration Outlook* [online] Available at: <<https://www.oecd.org/migration/international-migration-outlook-1999124x.htm>> [Accessed 30 March 2025].
- OECD/ILO, 2018. How Immigrants Contribute to Developing Countries' Economies. OECD Publishing, Paris. DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264288737-en>
- UN, 2024. *International Migrant Stock* [online] Available at: <<https://www.un.org/development/desa/pd/content/international-migrant-stock>> [Accessed 30 March 2025].
- WEF, 2023. *Future of Jobs Report* [online] Available at: <<https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023>>
- World Bank Data, 2024. KNOMAD Research *The Global Knowledge Partnership on Migration and Development, was active from 2013 until 2024* [online] Available at: <<https://www.worldbank.org/en/topic/migration/brief/remittances-knomad>> [Accessed 30 March 2025].
- World Bank, 2023, *Leveraging Diaspora Finances for Private Capital Mobilization Migration and Development Brief 39 December 2023* [online] Available at: <<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099740408142422676/pdf/IDU-84dfd61b-e135-4242-a202-3728b2e8fa86.pdf>>
- World Bank, 2024a. *Migration and Development Brief 2024*. [online] Available at: <<https://www.worldbank.org/en/topic/migrationremittancesdiaspora>> [Accessed 30 March 2025].
- World Bank, 2024b. *Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released* [online] Available at: <<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/02/15/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>> [Accessed 30 January 2025].
- World Bank, 2025. *World Bank Open Data*. [online] Available at: <<https://data.worldbank.org/>> [Accessed 30 March 2025].

References

- Kalinina, S.P., Khoruzhyi, Yu.S., Leliuk, O.Yu. and Korovchuk, Yu.I. (2018) *Formuvannia korporatyvnykh stratehii upravlinnia liudskymy resursamy: antykrizovyi aspekt* [Formation of corporate human resource management strategies: anti-crisis aspect]. Vinnytsia: TOV 'TVORY' (in Ukrainian).
- Kalinina, S.P., Mykhailyshyn, L.I., Korovchuk, Yu.I. and Savchenko, E.O. (2021) *Transformatsiia trudoresurnoho zabezpechennia svitovoi ekonomiky: hlobalizatsiinyi dyskurs* [Transformation of the labor supply of the world economy: globalization discourse]. Vinnytsia: TVORY (in Ukrainian).
- Lukyianenko, D.H. and Poruchnyk, A.M. (eds.) (2011) *Resursy ta modeli hlobalnoho ekonomichnoho rozvytku*. Kyiv: KNEU. Available at: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/739eee22-5de5-4d0e-aaee-c4d6b950c399/content> (Accessed 30 January 2025) (in Ukrainian).
- National Bank of Ukraine (2024) *Official statistics*. Available at: <<https://bank.gov.ua>> (Accessed 30 January 2025) (in Ukrainian).
- De Haas, H., Castles, S. and Miller, M. J., 2019. *The age of migration: International population movements in the modern world*. Bloomsbury Publishing.
- International Labour Organization, 2024. *World Migration Report. 2024* [онлайн] Доступно: <<https://worldmigrationreport.iom.int/>> [Accessed 30 March 2025].

- OECD, 2023. *International Migration Outlook* [online] Available at: <<https://www.oecd.org/migration/international-migration-outlook-1999124x.htm>> [Accessed 30 March 2025].
- OECD/ILO, 2018. How Immigrants Contribute to Developing Countries' Economies. OECD Publishing, Paris. DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264288737-en>
- UN, 2024. *International Migrant Stock* [online] Available at: <<https://www.un.org/development/desa/pd/content/international-migrant-stock>> [Accessed 30 March 2025].
- WEF, 2023. *Future of Jobs Report* [online] Available at: <<https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023>>
- World Bank Data, 2024. KNOMAD Research *The Global Knowledge Partnership on Migration and Development, was active from 2013 until 2024* [online] Available at: <<https://www.worldbank.org/en/topic/migration/brief/remittances-knomad>> [Accessed 30 March 2025].
- World Bank, 2023, *Leveraging Diaspora Finances for Private Capital Mobilization Migration and Development Brief 39 December 2023* [online] Available at: <<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099740408142422676/pdf/IDU-84dfd61b-e135-4242-a202-3728b2e8fa86.pdf>>
- World Bank, 2024a. *Migration and Development Brief 2024*. [online] Available at: <<https://www.worldbank.org/en/topic/migrationremittancesdiaspora>> [Accessed 30 March 2025].
- World Bank, 2024b. *Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released* [online] Available at: <<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/02/15/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>> [Accessed 30 January 2025].
- World Bank, 2025. *World Bank Open Data*. [online] Available at: <<https://data.worldbank.org/>> [Accessed 30 March 2025].

Стаття надійшла до редакції 05.04.2025

Duginets G. V.
Kolodko N. S.

TRANSNATIONAL LABOR FLOWS AS A FACTOR OF ECONOMIC RECOVERY OF COUNTRIES UNDER GEO-ECONOMIC TRANSFORMATIONS

This article is devoted to a comprehensive analysis of transnational labor flows as a key phenomenon shaped by contemporary geo-economic transformations and the restructuring of the global labor market. It is emphasized that in today's interconnected world, labor mobility is increasingly driven by asymmetric shocks - military conflicts, political instability, demographic shifts, and technological transitions - which intensify the role of external labor resources in sustaining national economies. Special attention is paid to the growing significance of human capital as a strategic asset, since the cross-border movement of people embodies not only labor supply but also the circulation of skills, knowledge, and innovative practices.

In this context, transnational labor flows are examined in two interrelated dimensions: the inter-country dimension, represented by international labor migration, and the functional dimension, reflecting the transfer of competencies, financial resources, and professional networks across borders. Based on empirical data from the World Bank, ILO, IOM, OECD, and UN DESA, the article demonstrates that the scale of international labor mobility continues

to expand, reaching 281 million migrants in 2024, with labor migrants forming a critical segment of global labor supply. It is shown that remittances - amounting to 860 billion USD globally in 2023 - have become one of the most stable sources of external financing, exceeding official development assistance and in some cases rivaling foreign direct investment, thus reinforcing their macroeconomic relevance for developing and post-crisis economies.

Particular attention is paid to the case of Ukraine, where large-scale forced mobility following the 2022 full-scale invasion has fundamentally reshaped labor market dynamics. Drawing on assessments by the ILO, UNHCR, and the National Bank of Ukraine, the study highlights that labor outflows and the temporary protection status granted to 5.8 million Ukrainians in the EU coexist with record-high remittance inflows (14.6 billion USD in 2022 and 13 billion USD in 2023), which have become a critical stabilizing factor for the national economy. The analysis demonstrates that Ukraine's transnational labor flows function through five key channels - financial, labor-market, institutional, innovation-technological, and demographic - which collectively determine the country's resilience and reconstruction potential.

It is concluded that transnational labor flows constitute a multidimensional and complex phenomenon that shapes the trajectory of economic recovery and structural transformation in both sending and receiving countries. In the context of post-conflict reconstruction, these flows emerge as a strategic mechanism of economic renewal, enhancing financial stability, mitigating labor shortages, facilitating the transfer of skills, and strengthening the institutional capacity of national economies. The findings underscore the need for a systemic and integrative policy approach aimed at harnessing the developmental potential of labor mobility, particularly for countries undergoing deep geo-economic shocks such as Ukraine.

Keywords: *Transnationalization; transnational labor mobility; labor resource flows; international labor mobility; international migration; labor migration; economic recovery; migration policy; human capital; global labor market; geopolitical risks; labor displacement; migrant integration; recovery strategies; labor market resilience; labor resources; demographic challenges; economic security; international cooperation.*